

nak zaplacení onoho nedoplatku, jednak náhrady výloh sporu s firmou V. a když žalovaný erár onen nedoplatek zaplatil, obmezila žalobu na náhradu výloh sporu s firmou V. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

### D u v o d y:

Po omezení žaloby požaduje žalující firma na železniční správě pouze náhradu škody, vzniklé jí prohraným sporem s firmou V. a uznávajíc, že podmínkou uplatněného nároku jest zavinění železniční správy, spatřuje je jednak v tom, že si odpočítala při placení dluhu žalující firmě vzájemnou pohledávku na mylně vypočítaném dovozném částkou 1.120 Kč 50 h, ač tato vzájemná pohledávka byla uplynutím jednorocní lhůty dle Šu 71 žel. dopr. ř. již promlčena, jednak v tom, že nevstoupila do sporu s firmou V., ač jí žalobkyně spor řádně opověděla. Tvrzené zavinění železniční správy by předpokládalo, že dne 18. ledna 1923, kdy uplatnila odpočtem vzájemnou pohledávku 1.120 Kč 50 h, tato pohledávka promlčením již zanikla. Žalující firma jest toho názoru, že tomu tak bylo. Názor ten jest mylný. Zánik pohledávky promlčením nenastává pouhým uplynutím promlčecí lhůty, nýbrž teprve, když dlužník uplatní promlčení nároku. To plyne z Šu 1501 obč. zák., dle něhož nelze na promlčení bráti zřetel z úřadu, dokud je strana nenamítá, a z předpisu Šu 1432 obč. zák., že placení promlčeného dluhu jest platné a nemůže býti požadováno zpět. Dokud dlužník neuplatnil promlčení pohledávky, trvá tato dále po právu, proto nemůže v jejím vymáhání neb uplatnění odpočtem býti spatřován čin protiprávní neb zavinění. Nelze tedy říci, že žalovaná strana tím, že od svého dluhu při placení odpočítala svou protipohledávku, ač uplynula pro ni již promlčecí lhůta, zavinila škodu žalující firmy. Tím méně lze přičítati železniční správě za vinu, že nevstoupila do sporu s firmou V., neboť neměla k tomu právní povinnosti. Vůči tvrzení, že mohla snadno zabrániti další škodě, kdyby byla hned po opovědění sporu vyrovnala pohledávku žalující firmy, jak to učinila po podání žaloby v nynějším sporu, stačí poukázati na to, že žalovaná strana neměla právní povinnosti ani, aby upozornila žalující firmu, že může namítati promlčení, ani aby se vzdala své vzájemné pohledávky dříve, než promlčení bylo skutečně uplatněno. Pro nedostatek zavinění na straně žalované byla žaloba právem zamítnuta.

Čís. 5037.

**Společnost s r. o. (zákon ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák.).**

Předpis Šu 63, poslední odstavec, zákona vztahuje se pouze na kmenové vklady, o nichž mluví § 6 zákona, pokud pak jde o zvýšení kmenového jmění, § 52 zákona, nelze ho však vztahovati na to, co bylo dáno jaksi zálohou na budoucí kmenové vklady, o nichž se nestalo dosud usnesení.

**Pokud lze to, co bylo do společnosti předem plněno, započítati na kmenový vklad, napotom usnesený.**

(Rozh. ze dne 13. května 1925, Rv I 475/25.)

Žalovaný zavázal se složit na zvýšení kmenového jmění P. společnosti s r. o. 100.000 Kč. Proti žalobě o zaplacení 100.000 Kč namítl žalovaný najmě, že zažalovaný peníz zaplatil společnosti dříve, než bylo zvýšení kmenového jmění právoplatně usneseno. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Dvě jsou otázky, jež přicházejí v tomto sporu pro rozhodnutí v úvahu. Jest to 1. jednak otázka, zda bylo 100.000 Kč, které žalovaný dne 18. května 1920 složil, kmenovým vkladem a 2. jednak otázka, zda byl tento kmenový vklad později přeměněn v zápůjčku. K čís. 1.: Pokud se týče první otázky, došel procesní soud na základě svých zjištění k poznání, že odpůrce 100.000 Kč, které dne 18. května 1920 zaplatil do pokladny společnosti P., složil předem jako další kmenový vklad, o němž se stalo platné usnesení teprve dne 25. listopadu 1920, na němž se však všichni společníci, třeba ne ve formě předepsané, dohodli již dříve. Toto stanovisko soudu procesního je správné a lze s ním úplně souhlasiti, poněvadž odpovídá jak spisům tak i zákonu. Názor odvolatelův, že odpůrce mohl kmenový vklad do společnosti vnést jen na základě formálně platného usnesení společnosti P., je právně mylným a nemůže obstáti, poněvadž zákon ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák. složení kmenového vkladu předem nezakazuje a jak z důvodové zprávy k §u 63, jež se možnosti složení kmenového vkladu předem výslovně zabývá, souditi lze, ani zakázati nechtěl. Odpůrce neměl arci před zákonem povinnosti k placení zvýšeného kmenového vkladu, jenž nebyl v platné formě usnesen, když však, uznávaje mravní svou povinnost k splnění ujednání formálně neplatného, vklad ten skutečně učinil, nelze proto placení tomu vzíti právní povahu kmenového vkladu. Obnosu odpůrcem složenému nelze upřít právní povahu kmenového vkladu ani proto, že při jeho složení byla učiněná výhrada jeho zúrokování a vypověditelnosti. Takovéto omezující výhrady odporují sice povaze kmenového vkladu, poněvadž jsou však po zákonu bezúčinný (§ 63 čís. 6), je lhostejno, zda byly učiněny, či nikoli. Avšak ani okolnost, že částka odpůrcem složená byla v knihách společnosti P. vedena na soukromém účtu odpůrcově, neodporuje stanovisku soudu procesního, že šlo o kmenový vklad, poněvadž pro posouzení, zda jde o kmenový vklad, jest směrodatným jedině projev vůle účastněných osob a nikoli způsob knihování. Tento přichází v případě tomto v úvahu tím méně, poněvadž, jak nesporno, byly na soukromém účtu společníků vedeny i jich původní vklady kmenové. Byla proto otázka první rozřešena soudem procesním správně. K čís. 2. Avšak i druhá otázka byla soudem procesním rozluštěna správně. Soud první stolice zjistil a je to i nesporno, že Bedřich N. rozhořčen jednáním společníka Jakuba K-a, jenž nechtěl dostáti své povinnosti k zaplacení dalšího kmenového vkladu, ač povinnost tu vzal na sebe právě tak jako ostatní společníci, prohlásil, že učiněný vklad považuje za zápůjčku a že tehdejší jednatel společnosti P. potvrdil Bedřichu N-ovi a žalovanému dne 12.

srpna 1920 písemně příjem zaplacených 100.000 Kč jako pohledávku, z níž se mají platiti úroky bankovní a již lze denně vypovědět i a že odpůrce dopisem ze 14. srpna 1920 jednatele o toto potvrzení žádal a že se obě písemnosti křížovaly. Toto prohlášení zmíněných dvou společníků (odpůrce a Bedřicha N-a) a jednatele společnosti P., nehledě ani k tomu, že mělo význam spíše demonstrační a mělo vykonávati na společníka Jakuba K-a nátlak, aby i on svému závazku dostál, nebylo však s to, aby ze vkladu žalovaného učinilo zápůjčku, poněvadž žalovaný a Bedřich N. nebyli oprávněni, požadovati učiněný vklad zpět a jednatel společnosti neměl práva, vklad ten vraceti. Byl tomu na závadu předpis Šu 82 čis. 1 zák. ze dne 6. března 1906, čis. 58 ř. zák., jenž vrácení vkladů po dobu trvání společnosti s r. o. nedovoluje. To, co platí o vrácení vkladu, platí však i o přeměně vkladu na zápůjčku, poněvadž v obou případech přestává býti ovšem vklad vkladem. Nepřestal-li však býti obnos odpůrcem složený vkladem, pak zamítl soud procesní žalobu, by vklad ten byl zaplacen ještě jednou, právem.

N e j v ý š š í s o u d uznal podle žaloby.

#### D ů v o d y:

Žalobní nárok opřen jest o usnesení valné hromady společnosti P. ze dne 25. listopadu 1920, osvědčené notářským spisem, jímž převzal žalovaný zvýšený kmenový vklad 100.000 Kč, jakožto podíl na něho připadající za účelem zvýšení kmenového jmění. Usnesení to stalo se účinným podle Šu 49 (2) zákona ze dne 6. března 1906, čis. 58 ř. zák., jakmiž bylo zapsáno do obchodního rejstříku, což se stalo v září 1921. Pokud jde o právní stránku, je pro soud procesní rozhodná jen skutečnost zjevná z přiloženého výpisu z obchodního rejstříku, že byla do něho zapsána změna společenské smlouvy, obsahující mimo jiné též zvýšení kmenového jmění, a za tím účelem převzetí zvýšeného vkladu žalovaným, a že tím nabylo usnesení ze dne 25. listopadu 1921 účinnosti i proti žalovanému. Jakým způsobem došlo k zápisu tomu, zda právem či neprávem, o tom nemůže procesní soud uvažovati v řízení dovolacím, zejména když neplatnost zápisu toho nebyla dříve namítána. Rozhodné je, že se stal zápis, k němuž zákon v Šu 49 pojí účinnost usnesení, a touto skutečností je dovolací soud vázán při právním posouzení sporu. Váže tudíž usnesení ze dne 25. listopadu 1920, právně účinné, žalovaného k splnění převzaté povinnosti, a je vzhledem k Šu 83 konk. ř. oprávněn správce úpadekové podstaty vymáhati na místě dřívějšího jednatele společnosti ono splnění na žalovaném. Jde tu jediné o otázku, zda žalovaný jest oprávněn započísti na částku 100.000 Kč, k jejíž složení jako kmenového vkladu se zavázal, částku stejně vysokou, kterou složil 18. května 1920, zejména zda započtení tomu není na překážku § 63 odstavec druhý věta 2. zákona. Podle zjištění nižších soudů shodl se žalovaný s ostatními společníky společnosti P. na jaře 1920 na zvýšení kmenového jmění, při čemž převzal sám povinnost složit 100.000 Kč. Tuto částku zaplatil do pokladny společnosti 18. května 1920, s výhradou zúčitelnosti a vypověditelnosti. Odvolací soud upírá této výhradě účinnost podle Šu 63 odstavec šestý zákona, s tímto názorem nelze však souhlasiti,

ač právě tato výhrada je bez významu pro rozhodnutí sporu. Předpis ten vztahuje se totiž jedině na kmenové vklady, o nichž mluví § 6 zákona, pokud pak jde o zvýšení kmenového jmění, § 52 zák. Ježto v tomto případě šlo právě jen o zvýšení, jest uvažovati o právním předpisu §u 52 zák. Tento vyžaduje ke zvýšení kmenového jmění usnesení o změně smlouvy společenské, dále prohlášení o převzetí, osvědčené notářským spisem, splacení a konečně přihlášky k zápisu do obchodního rejstříku (§ 53). Jedině částky tímto způsobem usnesené, převzaté a splacené je pokládati za kmenové vklady, na něž vztahují se předpisy §§ 63 a 82 zákona, ne však částky dané předem jaksi zálohou na budoucí kmenové vklady, o nichž nestálo se ještě usnesení. Splacení takovýchto částek nemá jiného významu, než že za určitých okolností lze je započísti na kmenové vklady později ujednané. Zákon toho sice výslovně nepraví, ale vysvětlivky k vládnímu návrhu přiznávají za určitých podmínek započitatelnost předběžnému placení na kmenový vklad do tohoto. Z toho jest usouditi jedině, že lze do vkladu započítati splátky učiněné před usnesením výslovně jako placení předem na kmenový vklad. Avšak ani z oněch vysvětlivek nelze vyčísti správnost názoru, že by na toto placení předem bylo vztahovati předpisy zákona určené jedině pro vklady, o nichž zákon mluví výslovně jako o kmenových vkladech. Započitatelnost a totožnost s vkladem jsou různé pojmy. Na tomto právním základě dojde se k jiným závěrům, než k nimž došel odvolací soud. Částka 100.000 Kč složena byla žalovaným s výhradou vypověditelnosti a zúročitelnosti. Tím vyhradil si žalovaný právo nakládati s částkou tou aspoň v ten smysl, že mohl ji vypověděti. Výhrada ta byla úplně platná, ježto nešlo o kmenový vklad podle §u 63 poslední odstavce, nýbrž jedině o peníz, jenž měl podle okolností býti započten do vkladu později usneseného. Ve skutečnosti byla, aspoň podle zjištění nižších soudů, částka ta složena za tím účelem, by byla kdysi započtena do vkladu, ale žalovaný zachoval si i jinou možnost pro případ, že by nedošlo v dohledné době k usnesení o zvýšení kmenového jmění odpovídajícímu zákonným předpisům, hlavně z toho důvodu, že by ostatní společníci nedostáli svým závazkům. Není třeba vysloviti se přímo o správnosti náhledu dovolatelova, že výhradou vypověditelnosti a zúročitelnosti vyloučena byla již předem započitatelnost na budoucí kmenový vklad. Rozhodující skutečností jest jedině právní stav v čas usnesení ze dne 25. listopadu 1920. Do této doby mohl žalovaný vždy odvolati uvedenou výhradu, po případě vyžádati si částku tu zpět, a složiti ji znova bez oné výhrady, ale se zachováním ostatních náležitostí nutných k možnosti započtení. Z toho lze souditi, že výhrada ta nebyla nutně na úkor započitatelnosti, byly-li splněny další náležitosti předběžného placení, zejména výslovný projev vůle, že plat ten je placením předem na kmenový vklad. Ve skutečnosti však došlo krátce po zaplacení ke změně původního úmyslu tím, že složená částka byla odňata původnímu svému účeli a určena k jinému, a sice shodou mezi žalovaným a tehdejším jednatelem, že částka ta má býti pokládána nadále za zápůjčku poskytnutou žalovaným společností P. Ježto nešlo o kmenový vklad, neplatil pro tuto částku ani předpis §u 82 zák., žalovaný byl vždy oprávněn požadovati složenou částku zpět, a byl proto také oprávněn prohlásiti ji za souhlasu

jednatele společnosti za zápůjčku, což mělo týž účín, jako kdyby byl vyžádal částku tu od společnosti, t. j. ji vypověděl, a ji zapůjčil. Ovšem nastala tím značná změna v podstatě věci tím, že částka ta stala se zá-půjčkou, t. j. pohledávkou žalovaného vůči společnosti, a nemohl ji proto žalovaný započísti na zvýšený vklad podle Šu 63 odstavec třetí zákona, když přece došlo k usnesení o zvýšení kmenového jmění. Pokud částka ta nestala se pohledávkou, nevadila po případě ani výhrada vypovědi-telnosti a zúčitelnosti tomuto započtení, neboť zákon vylučuje zapo-čtení na pohledávku; o tu však nešlo, šlo-li o plat učiněný předem na kmenový vklad, a ona výhrada byla by podle Šu 63 poslední odstavec zákona pozbyla účinnosti, jakmile došlo k platnému usnesení o zvýšení kmenového jmění, k prohlášení žalovaného o převzetí vkladu jakož i o započtení splátky předem učiněné. Ježto však částka ta stala se ještě před usnesením pohledávkou žalovaného ze zápůjčky, a jí zůstala až do 25. listopadu 1920, nemohla býti započtena do kmenového vkladu. Že šlo stranám skutečně dodatně o zápůjčku, je patrné z nesporného před-nesu stran opírajícího se o dopisy ze dne 14. srpna 1920 a zápis o valné hromadě ze dne 25. září 1920. Pokud odvolací soud dovodil z Šu 82 zá-kona, že nebylo možno z platu předem složeného učiniti dodatně zá-půjčku, posoudil věc nesprávně po právní stránce. Tím však zbavena byla podstaty jediná námitka žalovaného proti žalobnímu nároku, a je proto oprávněn nárok ten opírající se o platné a účinné usnesení ze dne 25. listopadu 1920, zavazující žalovaného jako společníka k zaplacení pře-vzatého kmenového vkladu bez možnosti započísti v něj částku předem zaplacenou ve stejné výši.

**. Čís. 5038.**

**Mimo případ čís. 1 Šu 19 žel. dopr. řádu ze dne 16. listopadu 1851, čís. 1 ř. zák. na rok 1852 ručí dráha za vlastní zavinění a zavinění svých zřízenců pouze dle předpisů občanského zákona o náhradě škody.**

(Rozh. ze dne 13. května 1925, Rv I 555/25.)

Jda do práce, sklouzl dělník Josef Č. na lávce přes trať státní dráhy a poranil se. Žalující úrazová pojišťovna, uznavši zranění Josefa Č-a za úraz podnikový, vyplatila mu úrazový důchod a domáhala se náhrady na dráze tvrdíc, že úraz byl zaviněn tím, že zřízenec dráhy Zdeněk V. ne-posypal zledovatělých schodů lávky. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o - l i c e** neuznal žalobní nárok důvodem po právu. **D ů v o d y:** Závazek ručební nelze vyvozovati z ustanovení Šu 19 čís. nař. ze dne 16. listo-padu 1851, čís. 1 ř. zák. na rok 1852, poněvadž bod 1 tohoto předpisu na tento případ se vůbec nevztahuje, kdyžtž poškozený v čase úrazu ne-byl v smluvním poměru ke dráze. Dlužno tudíž podle bodu 2 téhož před-pisu ručební závazek dráhy posuzovati podle ustanovení občanského zá-kona o náhradě škody. Podle Šu 1315 obč. zák. ručí zaměstnavatel a to jak osoba právnická tak i osoba fysická za zavinění svého zřízence pouze tehdy, jde-li o zřízence nezpůsobilého ku práci, ke které byl zjednán, a lze-li zaměstnavateli dokázati vinu ve výběru dotyčné osoby nebo při